Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
G. HOGAN
представено на 3 септември 2020 година [1]

Дело C-637/19

BY
срещу
CX

(Преюдициално запитване, отправено от Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Патентен и търговски апелативен съд Стокхолм, Швеция)

„Преюдициално запитване — Директива 2001/29 — Хармонизиране на някои аспекти на авторското право и сродните му права — Член 3, параграф 1 — Право на публично разгласяване — Член 4, параграф 1 — Право на разпространение — Значение на понятието „публично“ — Представяне пред съд на копие от защитено произведение като доказателство — Харта на основните права на Европейския съюз — Член 47 — Право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес — Член 17, параграф 2 — Право на интелектуална собственост“

I. Въведение

1. В основата на настоящото преюдициално запитване, постъпило в секретариата на Съда на 27 август 2019 г., е гражданскоправен спор между две частни лица — BY и CX [2], който понастоящем е отнесен пред Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Патентен и търговски апелативен съд Стокхолм, Швеция). С него се повдигат въпроси от известна значимост за взаимодействието между законодателството на Съюза в областта на авторското право и националната свобода на информация, както и правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес (гарантирано от член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, наричана по-нататък „Хартата“).

2. По-специално, представлява ли разкриването в рамките на производство пред национален съд на защитено с авторско право произведение (в случая снимка) „публично разгласяване“ и/или „публично разпространяване“ по смисъла на член 3, параграф 1 и член 4, параграф 1 от Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество [3]?

3. Преди обаче да продължа по-нататък, следва да се посочи приложимата правна рамка.

1 Език на оригиналния текст: английски.

2 Следва да се отбележи, че от акта за преюдициално запитване не става ясно нито какъв в действителност е характерът на въпросното гражданско производство, нито дали въпросното доказателство е относимо в рамките на това производство.

3 ОВ L 167, 2001 г., стр. 10; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 1, стр. 230.

II. Правна рамка

А. Международно право

4. Световната организация за интелектуална собственост (СОИС) приема Договора на СОИС за авторското право (наричан по-нататък „ДАП“) на 20 декември 1996 г. в Женева. ДАП е одобрен от името на Европейската общност с Решение 2000/278/ЕО на Съвета от 16 март 2000 г.[4].

5. Член 6 от ДАП, озаглавен „Право на разпространение“, гласи:

„1. Авторите на литературни и художествени произведения имат изключителното право да разрешават предоставянето на неограничен кръг от лица на оригинала или екземпляри от своите произведения чрез продажба или друго прехвърляне на собственост.

[…]“.

Б. Право на Съюза

6. Съображения 3, 9, 10, 15 и 31 от Директива 2001/29 гласят:

„(3) Предложеното хармонизиране ще допринесе за прилагането на четирите свободи на вътрешния пазар и се отнася до спазването на основните принципи на правото, и особено на правото на собственост, включително интелектуалната собственост и свободата на изразяване и на обществения интерес.

[…]

(9) Всяка хармонизация на авторското право и сродните му права трябва да се основава на висока степен на закрила, тъй като такива права са основни за интелектуалното творчество. Тяхната защита спомага, за да гарантира поддържането и развитието на творческия процес в интерес на авторите, артистите изпълнители, продуцентите, потребителите, културата, промишлеността и публиката като цяло. Интелектуалната собственост следователно е призната за неразделна част от собствеността.

(10) Ако авторите или артистите изпълнители следва да продължат творческата си и артистична работа, те трябва да получат съответно възнаграждение за използването на техните произведения, както и продуцентите, за да бъдат в състояние да финансират това произведение. Инвестициите, необходими за създаването на продукти като звукозаписи, филми или аудио-визуално произведение, и на услуги, например услугите „до поискване“, са значителни. Необходима е адекватна правна закрила на правата върху интелектуална собственост, за да се гарантира наличието на такова възнаграждение и за да се гарантира възможността за задоволителна възвръщаемост от тези инвестиции.

[…]

(15) Дипломатическата конференция, която се проведе под егидата на Световната организация за интелектуална собственост (СОИС) през декември 1996 г., доведе до приемането на два нови договора, а именно Договора на СОИС за авторското право и Договора на СОИС за

4 Решение на Съвета от 16 март 2000 година относно одобрението от името на Европейската общност на Договора на СОИС за авторското право и Договора на СОИС за изпълненията и фонограмите (ОВ L 89, 2000 г., стр. 6; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 20, стр. 212).

изпълнения и звукозаписи, разглеждащи съответно закрилата на автори и закрилата на изпълнители и продуценти на звукозаписи. Тези договори актуализират международната закрила на авторското право и на сродните му права в значителна степен, а именно по отношение на така наречения „електронен бележник“, и усъвършенстват средствата за борба с пиратството в световен мащаб. Общността и голяма част от държавите членки вече са подписали договорите и е в ход процесът за изготвяне на процедури за ратификация на договорите от Общността и държавите членки. Настоящата директива също има за цел прилагането на някои от новите международни задължения.

[…]

(31) Трябва да се поддържа справедлив баланс между правата и интересите на различните категории притежатели на права, както и на различните категории притежатели на права и ползватели на закриляни обекти. Съществуващите изключения и ограничения по отношение на правата, както са определени от държавите членки, следва да бъдат преоценени с оглед новата електронна среда. Съществуващите различия в изключенията и ограниченията по отношение на някои ограничени действия имат пряко отрицателно въздействие върху функционирането на вътрешния пазар в областта на авторското право и сродните му права. Такива различия могат да се задълбочат с оглед по-нататъшното развитие на трансграничното използване на произведения и презграничните дейности. За да се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар, такива изключения и ограничения следва да бъдат определяни по-хармонично. Степента на тяхната хармонизация следва да се основава на въздействието им върху безпрепятственото функциониране на вътрешния пазар“.

7. Съгласно член 3 от посочената директива, озаглавен „Право на публично разгласяване на произведения и право на предоставяне на публично разположение на други закриляни обекти“:

„1. Държавите членки предоставят на авторите изключително право да разрешават или забраняват публичното разгласяване на техни произведения по жичен или безжичен път, включително предоставяне на публично разположение на техни произведения по такъв начин, че всеки може да има достъп до тях от място и във време, самостоятелно избрани от него.

[…]“.

8. Съгласно член 4 от Директива 2001/29, озаглавен „Право на разпространение“:

„1. Държавите членки предвиждат за авторите по отношение на оригинала на техните произведения или на техни копия изключителното право да разрешават или забраняват всякаква форма на публично разпространяване чрез продажба или по друг начин.

[…]“.

9. Съгласно член 5 („Изключения и ограничения“), параграф 3 от Директива 2001/29:

„Държавите членки могат да предвидят изключения или ограничения по отношение на правата, предвидени в членове 2 и 3, в следните случаи:

[…]

д) използване за целите на обществената сигурност или за гарантиране на правилно протичане или отразяване на административно или съдебно производство или парламентарна практика;

[…]“.

B. Национално право

10. Член 2 от lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen) (Закон № 729 от 1960 г. за авторското право върху литературни произведения и произведения на изкуството, наричан по-нататък „Законът за авторското право“) предвижда:

„[(1)] При спазване на ограниченията, предвидени в настоящия закон, авторското право включва изключителното право на разпореждане с дадено произведение посредством неговото възпроизвеждане или предоставянето му на публично разположение, независимо дали в оригиналната или променена форма, в превод, адаптация към друга литературна или художествена форма или посредством други техники.

[(2)] Възпроизвеждане е всяко пряко или непряко, временно или постоянно, цялостно или частично възпроизвеждане на произведение по какъвто и да е начин и под каквато и да е форма.

[(3)] Предоставяне на произведението на публично разположение е налице в следните случаи:

1. Когато произведението е предмет на публично разгласяване. Публично разгласяване е налице, когато произведението се предоставя на публично разположение, по жичен или безжичен път, от място, различно от мястото, където обществеността може да възприеме произведението. Това включва всяко разгласяване, извършено по такъв начин, че всеки може да има достъп до произведението от място и във време, самостоятелно избрани от него.

[…]

4. Когато копие на произведението се предлага за продажба, отдаване под наем или даване в заем или се разпространява по друг начин до широката общественост.

Всяко разгласяване или изпълнение на дадено произведение в широк затворен кръг, в професионален контекст, се счита за публично разгласяване или публично изпълнение“.

11. Член 49а от Закона за авторското право гласи:

„Авторът на снимка има изключителното право да я възпроизвежда и да я предоставя на публично разположение. Това право съществува независимо дали снимката се използва в оригиналната или променена форма и независимо от използваната техника“.

12. Съгласно глава 2, член 1 от tryckfrihetsförordningen (Закон за свободата на пресата) насърчаването на свободата на изразяване и плуралистичната информация включва правото на всекиго на достъп до публични документи. Законът за свободата на пресата е един от четирите основни закона в Швеция, който има особен специален статут, близък до този на конституцията в други държави членки.

13. Законът за свободата на пресата също така предвижда по-специално, че всеки документ, представен в съдебно производство, независимо в каква форма, е публичен документ. Ето защо съгласно глава 2, член 1 от Закона за свободата на пресата всеки може да поиска да получи достъп до документ, представен в съдебно производство. От това принципно правило обаче има изключение, свързано с поверителната информация.

14. Следователно принципът е, че правото на достъп до документи се отнася и до документи, обект на авторското право и сродните му права.

III. Фактите по главното производство и преюдициалното запитване

15. BY и CX са физически лица, всяко от които поддържа уебсайт. В рамките на предходен гражданскоправен съдебен спор CX изпраща като доказателство копие от страница с текст, взета от уебсайта на BY, която включва и снимка. Така снимката става част от преписка по производството.

16. BY твърди, че е притежател на авторското право върху тази снимка, и иска CX да бъде осъден да му плати обезщетение за вреди, първо, за нарушение на авторското право и второ, за нарушение на специалната защита, с която се ползват снимките по силата на член 49а от Закона за авторското право. CX твърди, че не дължи каквото и да било обезщетение за вреди, и поддържа, че разкриването на материала за целите на съдебното производство не представлява нарушение на авторското право.

17. На първа инстанция Patent- och marknadsdomstolen (Съд по патентни и търговски дела, Швеция) приема, че снимката е защитена по силата на право, свързано с авторското, а именно по силата на специалната защита, с която се ползват снимките. Този съд обаче приема, че тъй като снимката му е предоставена в рамките на съдебно производство, всеки може да поиска да му бъде разкрита в съответствие с приложимите разпоредби на шведското конституционно право за достъп до документи. Въпреки че Patent- och marknadsdomstolen (Съд по патентни и търговски дела) стига до извода, че CX е разпространил публично въпросната снимка по смисъла на Закона за авторското право, той приема, че не е доказано, че BY е претърпял вреди, и съответно отхвърля иска му.

18. BY обжалва това съдебно решение пред запитващата юрисдикция.

19. Запитващата юрисдикция счита, че трябва да се произнесе по-специално по въпроса дали представянето пред съда на копие от разглежданата снимка като процесуално действие съставлява незаконно предоставяне на произведението по смисъла на приложимата национална правна уредба в областта на авторското право под формата на публично разпространяване или публично разгласяване.

20. Не се оспорва фактът, че снимката е изпратена на сезирания със спора между страните съд по електронен път (по електронна поща) под формата на електронно копие. Националният съд иска също да се установи дали за тази цел представянето на произведение пред съд може да се счита за „публично“.

21. Запитващата юрисдикция подчертава, че съществува несигурност относно тълкуването в правото на Съюза на понятията „публично разгласяване“ и „публично разпространяване“, в случай че защитено с авторско право произведение бъде представено пред съд в рамките на гражданско производство. Това повдига въпроса, първо, дали представянето на произведение пред съд може да се счита за „публично“ по смисъла на Директива 2001/29 и второ, дали понятието „публично“ трябва да има едно и също значение в контекста на прилагането на член 3, параграф 1 и член 4, параграф 1 от Директива 2001/29.

22. В това отношение запитващата юрисдикция отбелязва, че Съдът е приел, че понятието „публично“ се отнася до неопределен брой потенциални адресати и освен това предполага наличие на доста голям брой лица. В допълнение към това Съдът е подчертал, че целта е да се даде възможност по всякакъв подходящ начин съответното произведение да бъде възприето от „лица по принцип“, а не от определени лица, спадащи към частна група [5].

5 Вж. решение от 31 май 2016 г., Reha Training (C-117/15, EU:C:2016:379, т. 41 и 42 и цитираната съдебна практика).

23. От практиката на Съда следва също, че понятието „разпространяване“ по смисъла на член 4, параграф 1 от Директива 2001/29 има същото значение като израза „предоставянето на неограничен кръг от лица […] чрез продажба“ по смисъла на член 6, параграф 1 от ДАП. От решение от 13 май 2015 г., Dimensione Direct Sales и Labianca (C-516/13, EU:C:2015:315), изглежда, обаче следва, че за да е налице „публично разпространяване“, е достатъчно защитеното произведение да е доставено до определен потребител.

24. Освен това трябва да се определи дали е налице „публично разгласяване“ или „публично разпространяване“, когато документ се представя в рамките на съдебно производство на физически (хартиен) носител или като приложение към електронно писмо, при положение че такова представяне води до един и същи ефект и преследва една и съща цел и в двата случая.

25. Според запитващата юрисдикция нито съдилищата, нито техните служители могат да се възприемат като „общественост“ в общия смисъл на този термин. Те обаче не могат да се приемат и за спадащи към частна група.

26. В допълнение запитващата юрисдикция счита, че макар броят лица, които имат достъп до произведението след представянето му, със сигурност да е ограничен до служителите на съда, този брой може да варира и по принцип трябва да се счита за значителен. На последно място, съгласно националното право всеки има право на достъп до документи, получени от съда.

27. При тези обстоятелства запитващата юрисдикция решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1. Еднакво ли е значението на понятието „публично“ в член 3, параграф 1 и в член 4, параграф 1 от Директива [2001/29]?

2. При утвърдителен отговор на първия въпрос, следва ли да се приеме, че разгласяване или разпространяване пред съд се обхваща от понятието „публично“ по смисъла на тези разпоредби?

3. При отрицателен отговор на първия въпрос:

   а) може ли разгласяването на защитено произведение пред съд да се обхваща от понятието „публично“?

   б) може ли разпространяването на защитено произведение пред съд да се обхваща от понятието „публично“?

4. От значение ли е за преценката дали представянето на защитено произведение пред съд съставлява „публично разгласяване“ или „публично разпространяване“ фактът, че националното законодателство установява общ принцип на достъп до публични документи, съгласно който всеки, който подаде молба, може да получи достъп до документите, представените пред съд в рамките на процесуално действие, освен ако те съдържат поверителна информация?“.

IV. Производство пред Съда

28. Писмено становище представя Европейската комисия.

29. Съдът отправя редица писмени въпроси до шведското правителство. Последното отговаря на тези въпроси на 6 май 2020 г.

V. Анализ

A. Първи въпрос

30. С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали понятието „публично“, съдържащо се в член 3, параграф 1 и член 4, параграф 1 от Директива 2001/29, има еднакво значение[6].

31. В рамките на въведеното с член 267 ДФЕС производство за сътрудничество между националните юрисдикции и Съда последният трябва да даде на националния съд полезен отговор, който да му позволи да реши спора, с който е сезиран. С оглед на това при необходимост Съдът трябва да преформулира въпросите, които са му зададени, като извлече от всички предоставени от националната юрисдикция данни, по-конкретно от мотивите на акта за преюдициално запитване, тези разпоредби от правото на Съюза, които е необходимо да бъдат тълкувани предвид предмета на спора по главното производство[7].

32. Според мен не е необходимо Съдът да отговаря на първия въпрос, поради което останалите въпроси трябва да бъдат преформулирани. В това отношение от точки 3 и 6 от преюдициалното запитване следва, че защитената снимка[8], която е предмет на производството пред запитващата юрисдикция, е изпратена с електронно писмо до гражданските съдилища като доказателство в производство пред тях.

33. Съгласно член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 авторите имат изключително право да разрешават или забраняват публичното разгласяване на техни произведения по жичен или безжичен път, включително предоставяне на публично разположение на техни произведения по такъв начин, че всеки може да има достъп до тях от място и във време, самостоятелно избрани от него. Освен това член 4, параграф 1 от тази директива предвижда, че по отношение на оригинала на техните произведения или на копия на същите авторите имат изключителното право да разрешават или забраняват всякаква форма на публично разпространяване чрез продажба или по друг начин. В допълнение към това съгласно член 4, параграф 2 от Директива 2001/29 това право се изчерпва с първата продажба или друго прехвърляне на собствеността в Съюза на оригинала на произведението или на негово копие от притежателя на правото или с неговото съгласие[9].

6 Директива 2001/29 не съдържа определение на понятието „публично“.

7 Вж. по аналогия решение от 19 декември 2019 г., Nederlands Uitgeversverbond и Groep Algemene Uitgevers (C-263/18, EU:C:2019:1111, т. 31 и 32 и цитираната съдебна практика).

8 Вж. по аналогия точка 14 от решение от 7 август 2018 г., Renckhoff (C-161/17, EU:C:2018:634), в което Съдът припомня, че фотография може да бъде закриляна от авторско право, при условие че такава фотография е авторско интелектуално творение, което отразява личността на автора и е проява на неговия свободен и творчески избор при реализирането на тази фотография.

9 Решение от 19 декември 2019 г., Nederlands Uitgeversverbond и Groep Algemene Uitgevers (C-263/18, EU:C:2019:1111, т. 35 и 36).

34. По-специално от точки 39—45 и от точки 51 и 52 от решение от 19 декември 2019 г., Nederlands Uitgeversverbond и Groep Algemene Uitgevers (C-263/18, EU:C:2019:111) следва, че за да е налице „публично разпространяване“ по смисъла на член 4, параграф 1 от Директива 2001/29, произведението трябва да бъде пуснато в оборот като физически копия, материални изделия или материални предмети[10]. Това особено изискване на член 4, параграф 1 от Директива 2001/29 не е изпълнено, когато произведението се представя в нематериална форма с електронно писмо[11].

35. За сметка на това според мен предаването на произведение по електронна поща представлява акт на разгласяване на произведението по жичен или безжичен път, като получателят може да има достъп до него от място и във време, самостоятелно избрани от него, в съответствие с член 3, параграф 1 от Директива 2001/29. Основният въпрос в настоящото производство обаче е дали това предаване е „публично“ разгласяване, или предоставяне на „публично“ разположение по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29[12].

36. Поради това считам, че не е необходимо Съдът да тълкува член 4, параграф 1 от Директива 2001/29 в рамките на настоящото производство.

37. При всички положения, независимо от приложимостта на член 3, параграф 1 или дори на член 4, параграф 1 от Директива 2001/29 към фактите по главното производство, както е видно от решение от 13 май 2015 г., Dimensione Direct Sales и Labianca (C-516/13, EU:C:2015:315, т. 34), Директива 2001/29 трябва да получи тълкуване, което да гарантира ефикасна и строга защита на притежателя на авторското право.

38. Това стриктно изискване се подчертава допълнително от член 17, параграф 2 от Хартата, който предвижда, че интелектуалната собственост „е защитена“[13].

39. Предлагам по-нататък останалите въпроси, поставени от запитващата юрисдикция, да бъдат разгледани именно в светлината на тези изисквания и с необходимото преформулиране.

10 Използвам тези термини взаимозаменяемо единствено с цел илюстрация. Считам обаче, че „публично разпространяване“ се извършва по-скоро в „реалния“, отколкото в „виртуалния“ свят и съответно изисква пускане в оборот на физически или материален предмет.

11 Освен това в точки 22 и 26 от решение от 19 декември 2018 г., Syed (C-572/17, EU:C:2018:1033) Съдът констатира, че публичното разпространение се характеризира с поредица от действия, обхващащи най-малкото действията от сключването на договор за продажба до изпълнението му чрез доставката до определен потребител. Освен това могат да представляват нарушение на правото на разпространение по член 4, параграф 1 от Директива 2001/29 действия, които предхождат продажбата на защитено от авторско право произведение или на негово копие и които са извършени без разрешението на притежателя на това авторско право с цел осъществяването на продажбата. От преписката по делото пред Съда е видно, че представянето на снимката като доказателство в хода на съдебно производство не представлява продажба на това произведение или прехвърляне на собствеността върху него, нито дори подготовка за продажбата му.

12 Съгласно постоянната съдебна практика понятието „публично разгласяване“ по член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 обединява два кумулативни елемента, а именно „акт на разгласяване“ на произведение и „публичност“ на разгласяването. Що се отнася до първия от тези елементи, тоест наличието на „акт на разгласяване“, както е видно от член 3, параграф 1 от Директива 2001/29, за да бъде налице такъв акт, е достатъчно в частност произведението да е предоставено на публично разположение по такъв начин, че всеки да може да има достъп до него, без значение дали тази възможност се използва или не. Що се отнася до втория от горепосочените елементи, тоест защитеното произведение да бъде действително „публично“ разгласено, от практиката на Съда следва, че понятието „публично“ се отнася до неопределен брой потенциални адресати и освен това предполага наличие на доста голям брой лица. Вж. точки 19, 20 и 22 от решение от 7 август 2018 г., Renckhoff (C-161/17, EU:C:2018:634, параграфи 19, 20 и 22) и цитираната съдебна практика. В точка 68 от решение от 19 декември 2019 г., Nederlands Uitgeversverbond и Groep Algemene Uitgevers (C-263/18, EU:C:2019:1111) Съдът припомня, че понятието „публично“ предполага определен праг de minimis, което означава, че това понятие не може да се отнася до твърде малко на брой лица, и от друга страна, че следва да се вземат предвид кумулативните последици, пораждани от предоставянето на защитено произведение на разположение на потенциалните адресати посредством изтегляне. Ето защо следва да се вземе предвид не само броят на лицата, които могат да имат едновременно достъп до едно и също произведение, но и броят на онези от тях, които могат да имат последователно достъп до него.

13 В точка 18 от решение от 7 август 2018 г., Renckhoff (C-161/17, EU:C:2018:634) Съдът припомня, че съгласно съображения 4, 9 и 10 от Директива 2001/29 нейната основна цел е да осигури високо равнище на закрила в полза на авторите, като им позволи да получават съответно възнаграждение за използването на техните произведения, по-специално в случаите на публично разгласяване. Следователно понятието „публично разгласяване“ трябва да се разбира в широк смисъл, както е изрично посочено в съображение 23 от тази директива.

Б. Втори, трети и четвърти въпрос

40. Макар поставените от запитващата юрисдикция втори, трети и четвърти въпрос да се припокриват, чрез тях тя по същество иска да се установи дали и евентуално при какви условия разкриването по електронна поща пред съд на защитени с авторско право материали като доказателства в рамките на дадено производство би могло да представлява публично разгласяване за целите на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29. Най-напред ще разгледам тези общи въпроси и след това ще завърша, като отговоря на поставените конкретни въпроси.

41. В центъра на закрилата, предоставена с член 3, параграф 1 от Директива 2001/29, е идеята, че притежателят на авторското право има право на закрила срещу „публично“ разгласяване или предоставяне на „публично“ разположение на защитени с авторско право материали[14]. Така, при спазване на предвидените в член 5 от Директива 2001/29 изключения и ограничения, всеки акт на публично разгласяване на произведение от трета страна изисква предварителното съгласие на неговия автор.

42. Макар че разгласяването на защитените материали пред трети страни, които изпълняват административни или съдебни функции, определено може да надхвърли „определен праг de minimis“ предвид броя на евентуално засегнатите лица[15], според мен то обикновено не би представлявало „публично разгласяване“ по смисъла на член 3, параграф 1 от Директива 2001/29 именно защото тези лица, макар като такива да не са частна група[16], все пак са ограничени от естеството на своите официални функции. По-специално те не биха имали право да третират защитените с авторско право материали като непопадащи под закрилата на авторското право.

43. Например, ако в рамките на съдебно производство една от страните по спора разгласи такива материали пред съдебни служители или лица, изпълняващи съдебни функции, извън обстоятелството, че няма никакво самостоятелно стопанско значение[17], това разгласяване не би позволило на получателите на въпросните материали да правят с тях каквото пожелаят. В крайна сметка в този пример материалите ще бъдат разгласени пред тези лица при изпълнение на техните административни или евентуално съдебни функции и последващото възпроизвеждане, разгласяване или разпространение на тези материали от тях би било подчинено на определени изрични или имплицитни законови и етични ограничения, включително на националната правната уредба в областта на авторското право.

44. Следователно въпреки потенциално големия брой засегнати съдебни служители разгласяването не би било насочено към неопределен брой потенциални адресати, както изисква Съдът в точка 37 от решението си от 7 декември 2006 г., SGAE (C-306/05, EU:C:2006:764). Вместо това разгласяването би било насочено към ясно определена и ограничена или затворена група лица, които изпълняват своите функции в обществен интерес и които — освен ако запитващата юрисдикция не установи друго — са обвързани от правни и етични норми, отнасящи се по-специално до използването и разкриването на получените в рамките на съдебни производства сведения и доказателства.

14 Комисията счита, че понятието „публично“ се отнася до физическите лица и следователно не се отнася до институции или съдилища. Не съм съгласен обаче, че понятието „публично“ е ограничено до физически лица, тъй като според мен то би могло да обхваща и юридически лица, като например дружества.

15 Такава група може да не е малка или незначителна и всъщност може да представлява доста голяма група лица. Вж. решение от 31 май 2016 г., Reha Training (C-117/15, EU:C:2016:379, т. 43).

16 Вж. точка 42 от решение от 31 май 2016 г., Reha Training (C-117/15, EU:C:2016:379, параграф 4 и цитираната съдебна практика).

17 Вж. по аналогия член 5, параграф 1 от Директива 2001/29.

45. Според мен разгласяването на защитени с авторско право материали пред съд като доказателство в контекста на съдебно производство по принцип не накърнява изключителните права, с които разполага притежателят на авторското право по отношение на въпросните материали, например като го лишава от възможността да поиска съответно възнаграждение за използването на неговото произведение. Възможността за представяне на защитени с авторско право материали като доказателства в рамките на гражданско производство служи по-скоро за гарантиране на правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, гарантирано от член 47 от Хартата. Правото на защита на страна по спор би било сериозно накърнено, ако тя не е в състояние да представи доказателства пред съд, в случай че друга страна в това производство или дори трета страна се позове на закрилата на авторското право по отношение на тези доказателства [18].

46. В това отношение следва да се изтъкне, че правата на интелектуална собственост, закрепени в член 17, параграф 2 от Хартата, не са абсолютни права, а трябва да бъдат балансирани и съизмерени спрямо други гарантирани от Хартата права [19].

47. Същността на тези права не се нарушава поради национална правна уредба или практика, която позволява на страните по съдебен спор да използват или да се позовават на защитени с авторско право материали в рамките на съдебното производство, като се има предвид не на последно място, че закрилата на авторското право не се губи по този начин само защото е направено позоваване на въпросния материал в рамките на производството.

48. С четвъртия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали тази преценка се променя от факта, че шведското законодателство установява общ принцип за достъп до публични документи, по силата на който всеки, който подаде молба, може да получи достъп до представените пред съд документи, освен ако не съдържат поверителна информация [20]. Според мен и както посочват и Комисията [21], и шведското правителство [22], разгласяването при такива обстоятелства пред съда от страна по съдебен спор на защитени с авторско право материали не представлява публично разгласяване *от страната по спора*, предвид факта че в крайна сметка именно съдът (или съдебните служители) е този, който евентуално може да предостави достъп до материалите по силата на националните правила за свободата на информация или за прозрачността [23].

18 В точка 71 от решение от 6 ноември 2012 г., Otis и др. (C-199/11, EU:C:2012:684) Съдът посочва, че принципът на равни процесуални възможности, който произтича от самото понятие за справедлив процес, предполага задължение за осигуряване на разумна възможност за всяка от страните да представи своята позиция, включително да посочи доказателствата си, при условия, които не я поставят в явно неблагоприятно положение спрямо противната страна. В действителност считам, че функцията на предвидените в член 5, параграф 3, буква д) от Директива 2001/29 незадължителни изключения или ограничения на закрилата на авторското право с цел използване в административни и съдебни производства е именно избягването на този риск. Трябва обаче да се подчертае, че запитващата юрисдикция изрично посочва в точка 6 от преюдициалното си запитване, че поставените от нея въпроси не се отнасят до прилагането на член 5, параграф 3, буква д) от Директива 2001/29.

19 Вж. по аналогия решение от 29 юли 2019 г., Pelham и др. (C-476/17, EU:C:2019:624, т. 33 и 34). Вж. също решение от 29 юли 2019 г., Funke Medien NRW (C-469/17, EU:C:2019:623, т. 72).

20 Въпреки че това не става ясно от преписката по делото пред Съда, в основата на този въпрос може би е рискът съдебното производство да се използва като средство за опортюнистично излагане на защитени с авторско право материали в хода на производството, така че да се позволи публичен достъп до защитени с авторско право материали по силата на правилата за свободата на информация или за прозрачността, като по този начин се накърняват изключителните права на авторите.

21 Вж. точка 20 от писменото становище на Комисията.

22 Вж. точка 25 от отговора на шведското правителство от 6 май 2020 г. на писмените въпроси на Съда.

23 Вж. член 9 от Директива 2001/29, който предвижда, че тя не засяга разпоредбите, отнасящи се по-специално до достъпа до *публични документи*. Шведското правителство посочва, че съгласно шведското законодателство документите, представени от страна пред съда в рамките на съдебното производство, са публични документи и следователно по принцип са публично достъпни. В точка 26 от решение от 1 март 2017 г., ITV Broadcasting и др. (C-275/15, EU:C:2017:144) Съдът уточнява, че член 9 от Директива 2001/29 във връзка със съображение 60 от тази директива цели да се продължи действието на разпоредбите, приложими в области, различни от хармонизираната с тази директива област.

49. В това отношение в преписката по делото пред Съда няма данни, че съдилищата или съдебните служители в Швеция всъщност са предоставили достъп до защитените с авторско право материали или че такъв достъп изобщо е бил поискан.

50. В акта за преюдициално запитване запитващата юрисдикция посочва единствено, че националната правна уредба относно свободата на информация позволява на широката общественост *да има достъп* до тези материали по силата на закона [24]. Това в крайна сметка е общата цел на законодателството относно свободата на информация както на национално равнище, така и на равнището на Съюза [25]. Всъщност това понятие е основно за шведския Закон за свободата на пресата [26] — като самият той е вдъхновил правната уредба на свободата на информация в много други държави членки и на равнището на Съюза — доколкото съгласно глава 2, член 1 от този закон съдебните документи *като цяло* са публично достъпни по силата на закона [27]. Шведското правителство посочва също, че авторското право е защитено от шведската конституция в съответствие с правилата, предвидени в Закона за авторското право. Член 26b, параграф 1 от Закона за авторското право обаче предвижда, че независимо от разпоредбите за авторското право публичните документи се разгласяват публично при условията, предвидени в глава 2 от Закона за свободата на пресата.

51. Има обаче изключения от този общ принцип на прозрачност. Макар че в крайна сметка това трябва да се провери от националния съд, в отговор на поставен от Съда писмен въпрос Съдът е уведомен от шведското правителство, че глава 31, член 23 от OSL [28] съдържа разпоредба за закрила на защитените с авторско право материали. Следователно по силата на тази разпоредба за закрила изглежда — отново освен ако запитващата юрисдикция не установи друго — че при определени условия информацията, съдържаща се в материали, предмет на авторско право, се счита за поверителна и не може да бъде разгласявана при липсата на конкретна разпоредба в обратен смисъл [29].

52. Освен това и може би дори по-важно е, че според шведското правителство, макар член 26b, параграф 1 от Закона за авторското право да урежда разкриването на публични документи, *той не предоставя право на използване на такива документи*. Според шведското правителство „поради това всяко лице, което е получило копие от произведението съгласно тази разпоредба, не може да се разпорежда с него в нарушение на [Закона за авторското право]. Всяко последващо използване изисква получаване на разрешение от автора или трябва да се основава на някое от изключенията от закрилата на авторското право, предвидени в [Закона за авторското право]“.

24 Вж. точка 18 от акта за преюдициално запитване.

25 Вж. член 15, параграф 3 от ДФЕС.

26 Шведското правителство посочва, че публичният достъп до представените пред съд становища и доказателства се урежда от offentlighets — och sekretesslag (2009:400) (Закон № 400 от 2009 г. относно прозрачността и поверителността на публичните документи, наричан по-нататък „OSL“) и от глава 2 от Закона за свободата на пресата.

27 Шведското правителство твърди, че макар всяко лице, което иска достъп до публичен документ, да има право и на копие от този документ срещу заплащане на административни такси, публичната администрация по принцип не е длъжна да разгласява въпросния документ чрез електронни средства. Вж. точка 37 от отговора на шведското правителство. Следователно това, изглежда, гарантира — освен ако запитващата юрисдикция не установи друго — че защитените с авторско право материали по принцип не се разгласяват публично от съдилищата.

28 Съгласно тази разпоредба:
„Информацията, съдържаща се в защитено с авторско право произведение, за която не може да се приеме, че не представлява търговски интерес, е поверителна, освен ако е ясно, че тази информация може да бъде разгласявана, без да се засягат притежателите на права, и
(1) че са налице основателни причини да се счита, че произведението все още не е било предоставено на публично разположение по смисъла на [Закона за авторското право];
(2) че са налице основателни причини да се счита, че произведението е било разгласено пред администрацията без съгласието на притежателя на правата; и
(3) че разкриването на информацията представлява предоставяне на разположение по смисъла на авторското право.
За целите на първия параграф разгласяването на произведение съгласно глава 2 от [Закона за свободата на пресата] или предаването му от една публична администрация на друга не се счита за предоставяне на публично разположение“.

29 Вж. глава 8, член 1 от OSL.

53. По този начин изглежда, че защитени с авторско право материали все пак не стават част от публичното пространство посредством разпоредбите за свободата на информация, предвидени в Закона за свободата на пресата, *само* защото са били разкрити, показани или предоставени на разположение по друг начин като доказателства в хода на съдебно производство.

54. С други думи, разкриването на такива защитени с авторско право материали съгласно правилата за прозрачност не води до материалноправен ефект, състоящ се в изгубване на статута им на защитени с авторско право и съответно — в превръщането им в част от публичното пространство.

55. Следователно е ясно — разбира се, освен ако националният съд в крайна сметка не установи друго — че шведското право нито предвижда, нито позволява изгубване на предоставената от авторско право закрила *просто* защото една от страните е показала въпросните материали в рамките на гражданско съдебно производство и впоследствие трета страна може да получи достъп до тях по силата на шведската правна уредба относно свободата на информация.

56. В заключение би могло да се отбележи, че ако този закон действително беше различен и авторското право на практика можеше да бъде изгубено просто чрез представяне на защитения с авторско право документ в рамките на гражданско съдебно производство, според мен Кралство Швеция очевидно нямаше да е транспонирало правилно изискванията на Директива 2001/29, нито пък щеше да е спазило изискванията на член 17, параграф 2 от Хартата по отношение на ефективната защита на интелектуалната собственост. Подобно положение очевидно би засегнало същността на изискваното равнище на защита на авторското право, което се гарантира на притежателите на права от Директива 2001/29 (както и от член 17, параграф 2 от Хартата), тъй като те биха останали без ефективна защита, чрез която да избегнат изгубване на авторско право по този начин.

57. Тъй като обаче това очевидно не е така — освен ако запитващата юрисдикция не установи друго — не е необходимо този въпрос да се разглежда по-подробно.

58. Поради това считам, че представянето по електронен път пред съд като доказателство от страна или участник в съдебно производство на защитени с авторско право материали не представлява „публично разгласяване“ или „публично разпространяване“ съгласно член 3, параграф 1 и член 4, параграф 1 от Директива 2001/29. Сам по себе си фактът, че такова доказателство се счита за публичен документ и че така в съответствие с националните правила за свободата на информация или за прозрачността съответните материали, защитени с авторско право, са по принцип публично достъпни, не означава, че то става част от публичното пространство и че попада под закрилата на авторското право.

VI. Заключение

59. С оглед на гореизложените съображения предлагам на Съда да отговори на поставените от Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Патентен и търговски апелативен съд, Стокхолм, Швеция) въпроси по следния начин:

„Представянето по електронен път пред съд като доказателство от страна или участник в съдебно производство на защитени с авторско право материали не представлява „публично разгласяване“ или „публично разпространяване“ съгласно член 3, параграф 1 и член 4, параграф 1 от Директива 2001/29/ЕО от 22 май 2001 година относно хармонизирането на някои аспекти на авторското право и сродните му права в информационното общество. Сам по себе си фактът, че такова доказателство се счита за публичен документ и че така в съответствие с

националните правила за свободата на информация или за прозрачността съответните материали, защитени с авторско право, са по принцип публично достъпни, не означава, че то става част от публичното пространство и че не попада под закрилата на авторското право“.